

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 72 0 P 056387 22 Rev
Banjaluka, 23.8.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednik vijeća, Biljane Tomić i Biljane Majkić Marinković, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M.V.1, kći M., iz G., koju zastupa punomoćnik R.M., advokat iz B., protiv tuženog M.V.2., sin M., iz G. koga zastupaju punomoćnici M.K. i D.K. advokati iz G., radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, vrijednost predmeta spora: 58.892,40 KM, odlučujući o reviziji tuženog, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 056387 21 Gž 2 od 22.10.2021. godine, na sjednici održanoj dana 23.8.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Gradišci broj: 72 0 P 056387 20 P 3 od 01.03.2021. godine, utvrđeno je da je ugovor o poklonu zaključen između V.M.3., sin M., iz G., kao poklonodavca, i tuženog, kao poklonoprimca, dana 28.2.2013. godine, ovjeren kod notara M.Č. iz G. pod brojem: OPU-..., kojim poklonodavac poklanja poklonoprimcu nepokretnosti upisane u Pl br. 513/9 KO Č. opština G., u posjed i vlasništvo, bez pravnog dejstva prema tužiteljici. Obavezan je tuženi da trpi da tužiteljica svoje potraživanje koje ima prema M.V.3., sin M., iz G., po osnovu pravosnažne i izvršne presude Osnovnog suda u Gradišci broj: P-611/90 od 25.01.1991. godine, namiri prodajom nepokretnosti upisane u Pl br. 513/9 KO Č. opština G., do iznosa koliko je potrebno za ispunjenje njenih potraživanja koja ima od M.V.3. Obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.092,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 056387 21 Gž 2 od 22.10.2021. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i njegov zahtjev da se obaveže tužiteljica da mu nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 1.534,50 KM, i troškove takse na žalbu prema odluci suda.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje

U odgovoru na reviziju tužiteljica predlaže da se revizija odbije, kao neosnovna.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je ugovor o poklonu (bliže opisan u izreci prvostepene presude) bez pravnog dejstva u dijelu koji je potreban za izmirenje njenog potraživanja, po osnovu izdržavanja, koje ima prema svom ocu, M.V.3. (poklonodavcu), koje je utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepeni presuda pokazalo se nespornim da je presudom Osnovnog suda u Bosanskoj Gradišci broj: P-611/90 od 25.01.1991. godine (postala pravosnažna 02.3.1991. godine) tada maloljetna tužiteljica povjerena na zaštitu i vaspitanje majci, dok je otac M.V.3. obavezan da doprinosi za njeno izdržavanje mjesečno po 30% od svog ličnog dohotka koji ostvaruje kod MP N.š. B.G., počev od 19.9.1990. godine pa dok ta zakonska obaveza bude trajala ili do druge odluke suda; da je tužiteljica 07.4.2011. godine pokrenula izvršni postupak (predmet broj: 72 0 I 021593 11 I); da je u tom postupku zatražila isplatu ukupnog iznosa od 58.892,40 KM, izvršenjem na nepokretnostima dužnika (M.V.3.), označenim kao k.č. 483, 488, 490, 495, 496 i 497, u ukupnoj površini od 43.220 m² upisane u Pl br. 513/9 KO Č.; da je izvršenje dozvoljeno rješenjem od 24.03.2014. godine; da je konačno ovaj izvršni postupak prekinut rješenjem od 03.11.2020. godine do okončanja ove parnice; da M.V.3. nema druge imovine (osim ove koja je bila predmet poklona) ni drugih prihoda jer je u MP N.š. prestao raditi 26.02.2007. godine.

Takođe je nesporno da je notarski obrađenim ugovorom o poklonu broj: OPU-... od 28.02.2013. godine, M.V.3., kao poklonodavac, sve svoje nekretnine (na kojima je traženo naprijed opisano izvršenje) poklonio tuženom (svom tada maloljetnom sinu) kao poklonoprimcu; da je tužiteljica saznajući za ovo raspolaganje, pokrenula ovaj spor tužbom od 27.02.2016. godine; da je protiv M.V.3. pokrenut krivični postupak po optužnici od 18.04.2016. godine zbog krivičnog djela izbjegavanje davanja izdržavanja iz člana 210. stav 1. KZ RS, koji je pravosnažno okončan presudom Osnovnog suda u Gradišci broj: 72 0 K 058175 17 K 2 od 15.02.2018. godine kojom je oglasen krivim što je u vremenskom periodu od januara 1991. do 05.5.2015. godine izbjegavao da daje izdržavanje za svoju maloljetnu kćerku M.V.1 (tužiteljicu), te mu je izrečena uslovna osuda kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca uz rok provjere od 2 godine i istovremeno određeno da se utvrđena kazna neće izvršiti ukoliko u roku provjere od dvije godine od pravosnažnosti presude ne počini novo krivično djelo.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, nižestepeni sudovi su zaključili da je tužiteljica dokazala da ima osnovano i dospjelo potraživanje prema M.V.3., da je on poklanjanjem predmetnih nekretnina sinu (tuženom) doveo u pitanje ostvarenje tog potraživanja, budući da je dokazano (i sam je priznao) da nema druge imovine iz koje bi se ono moglo namiriti, slijedom čega, nalazeći da je podnesena tužba i blagovremena, udovoljavaju tužbenom zahtjevu, pozivom na odredbe člana 280, 281, 284. i 285. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO).

Odluke nižestepeni sudova su pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju.

U ovom postupku se, s obzirom na sadržaj tužbenog zahtjeva, radi o pobijanju dužnikovih pravnih radnji (paulijanska tužba).

Odredbama ZOO navedena su opšta pravila pobijanja dužnikovih pravnih radnji (član 280.), uslovi pobijanja (člana 281.), isključenje pobijanja (član 282.), kako se vrši pobijanje (član 283.), učinak pobijanja (član 284.) i rokovi za podizanje tužbe (član 285.). Opšte pretpostavke koje moraju biti ispunjene da bi vjerovnik (ovdje tužiteljica) mogla pobijati pravnu radnju svoga dužnika su: da ima dospjelo potraživanje za isplatu; da dužnik nema dovoljno sredstava za

ispunjenje vjerovnikovog potraživanja (insolventnost dužnika); da postoji pravna radnja preduzeta na štetu vjerovnika i da postoji oštećenje vjerovnika, s tim da pobijanje omogućava vjerovnikovo potpuno ili djelimično namirenje, te da je tužba podnesena u zakonom propisanom roku.

U konkretnom slučaju, nema sumnje da tužiteljica ima potraživanje prema M.V.3. (poklonodavcu) koje je dospjelo na isplatu i prije podnošenja tužbe kojom je pokrenut ovaj spor. O tome najbolje svjedoči navedena presuda Osnovnog suda u Bosanskoj Gradišci broj: P-611/90 od 25.01.1991. godine (na osnovu koje je pokrenut i naprijed opisani postupak izvršenja), kao i pravosnažna, naprijed navedena, krivična presuda koja dokazuje da on ovu svoju, zakonom propisanu i sudskom odlukom utvrđenu, obavezu prema svojoj kćerki (tužiteljici) nije ispunio.

Kod takvog stanja stvari, saglasno odredbi člana 280. stav 1. ZOO, isticanje revidenta da rješenje o izvršenju broj: 72 0 I 021593 11 I od 24.3.2014. godine nije postalo pravosnažno, nije od uticaja na rješenje ovog spora. Ovo zato što podnošenje paulijanske tužbe nije uslovljeno činjenicom da je potraživanje vjerovnika utvrđeno pravosnažnom presudom (mada u ovom slučaju jeste). Štaviše, vjerovnik može podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji dužnika i u slučaju da nije pokrenuo parnicu za ostvarivanje svog novčanog potraživanja, a tim prije ako nije po dobijanju pravosnažne presude (kojom je utvrđeno njegovo potraživanje) pokrenuo izvršni postupak radi njenog izvršenja (a ovdje je tužiteljica pokrenula i izvršni postupak), jer u tom slučaju, sud može, u skladu s odredbom iz člana 12. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP), sam raspraviti i ocijeniti pitanje postojanja i dospelosti vjerovnikovog potraživanja kao prejudicijelno pitanje.

U konkretnom slučaju, vođenjem navedenog izvršnog postupka protiv svog dužnika M.V.3., tužiteljica je samo dokazala da on, jer je nekretnine na kojima je traženo izvršenje poklonio sinu (tuženom), a nema druge imovine, nije u mogućnosti da ispuni svoju obavezu prema njoj.

Iz sadržaja izreke prvostepene presude (koju je potvrdio drugostepeni sud) proizlazi da je odlučeno o tužbenom zahtjevu konačno uređenom na ročištu održanom 16.12.2000. godine, a ne o zahtjevu iz tužbe od 26.02.2016. godine, kako neosnovano navodi revident. Drugostepeni sud je samo, u obrazloženju svoje odluke, interpretirao tužbeni zahtjev stavljen u tužbi, u prilog zaključku da je označen novčani iznos (58.892,40 KM) koji tužiteljica potražuje od svog dužnika M.V.3. i da je tuženom to poznato, pa da nije bilo nužno taj iznos označiti i u izreci presude. Prema tome, ne stoji tvrdnja revidenta, da je drugostepeni sud pri donošenju svoje odluke povrijedio odredbu člana 2. ZPP, odnosno da je odlučio o nečem što tužiteljica nije tražila.

Prema odredbi člana 284. ZOO, ako sud usvoji tužbeni zahtjev, pravna radnja dužnika gubi učinak samo prema tužitelju i to samo koliko je potrebno za ispunjenje njegovih potraživanja. Iz sadržaja ove zakonske odredbe proizlazi da je tužitelj u pravilu dužan u svom tužbenom zahtjevu navesti koliko je to njegovo potraživanje zbog kojeg pravna radnja tuženika gubi učinak prema tužitelju.

Tako je i odredbom člana 53. stav 2. tačka 2. ZPP propisano da tužba mora sadržavati određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih potraživanja (tužbeni zahtjev). Tužbeni zahtjev, budući da se njime traži pružanje pravne zaštite određenog sadržaja, mora biti jasan, konkretan i svestrano određen – u subjektivnom (u pogledu stranaka) i objektivnom smislu (u pogledu predmeta spora). Drugačije rečeno, mora da bude tako postavljen da može predstavljati sadržaj valjane izvršne isprave. Tužbeni zahtjev je određen i onda kada je odrediv na osnovu u njemu sadržanih parametara.

U konkretnom slučaju, sudska odluka na kojoj je zasnovano potraživanje tužiteljice prema njenom dužniku M.V.3. (ocu) je donesena u postupku određivanja izdržavanja. Prema odredbama Porodičnog zakona doprinos izdržavanju maloljetnog djeteta u pravilu se određuje u procentu u odnosu na primanja davaoca izdržavanja. Tako je i u ovom slučaju određena obaveza M.V.3. da doprinosi izdržavanju svoje tada maloljetne kćerke (tužiteljice). Prema tome, zbog specifičnosti postupka i odluke na temelju koje se zasniva potraživanje tužiteljice, ona objektivno nije mogla navesti određen novčani iznos, za koji predmetna pobijana pravna radnja ne proizvodi pravno dejstvo u odnosu na nju. Međutim, s obzirom na sadržaj navedene presude Osnovnog suda u Bosanskoj Gradišci broj: P-611/90 od 25.01.1991. godine, taj iznos je odrediv, odnosno određen je jasnim parametrima, što je stvar izvršnog postupka, koji je već pokrenut i vodi se na osnovu ove presude kao izvršnog naslova. Zato se ukazuju neosnovanim navodi revidenta istaknuti u ovom pravcu, u kojim se, zajedno sa prigovorima o čijoj neosnovanosti je naprijed bilo riječi, revizija tuženog iscrpljuje.

Revident samo ističe da „pobija i odluku o troškovima postupka dosuđenim u prvostepenoj presudi“, bez ikakve argumentacije zašto bi odluka u ovom dijelu bila nepravilna i nezakonita, pa ni ovi paušalni navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Slijedom izloženog odlučeno je kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić